
Noi descoperiri aparținând culturii Coțofeni

Mircea RĂCHITĂ

Cuvinte cheie: preistorie, cultura Coțofeni, ceramică, Transilvania, Colțești, Sâmpetru de Câmpie.

Keywords: prehistory, Coțofeni culture, ceramics, Transilvania, Colțești, Sâmpetru de Câmpie.

Colecțiile Muzeului Național de Istorie a Transilvaniei se îmbogățesc constant cu material arheologic atât prin intermediul cercetărilor arheologice sistematice conduse de specialiști, cât și prin intermediul donațiilor de artefacte preistorice ori antice descoperite întâmplător. Obiectul articolului de față este prezentarea detaliată a fragmentelor ceramice, aparținând culturii Coțofeni, provenind din două donații.

1. Colțești, județul Alba, Dealul Cetății

În anii 2000, geologul Matei Vremir a predat Muzeului Național de Istorie a Transilvaniei o serie de fragmente ceramice aparținând culturii Coțofeni descoperite în localitatea Colțești pe Dealul Cetății. Locul descoperirii este o ravenă, de pe versantul sudic al înălțimii pe care se află amplasată cetatea medievală (Pl. I/1). Autorul descoperirii a menționat faptul că punctul era folosit pentru exploatarea nisipului de către localnici. De asemenea, i-a precizat lui M. Rotea că alături de materialul ceramic colectat se aflau și fragmente osteologice împreună cu cărbuni, ceea ce a interpretat ca fiind urmele unui bordei.

Localitatea Colțești a fost menționată printre punctele în care au fost descoperite urme ale unei așezări aparținând culturii Coțofeni¹. În interiorul localității, la excavarea fundației fostului sediu C.A.P., a fost descoperită ceramică Coțofeni și un topor de piatră perforat, iar de pe raza satului, fără a se preciza exact locul, au fost menționate descoperiri aparținând diferitelor epoci: neolitic, eneolitic, bronz târziu, a doua epocă a fierului și evul mediu². Pe Dealul Cetății a fost descoperită ceramică neolitică pictată cu roșu și negru³. De asemenea, la Sud de Dealul Cetății, pe dealul „Gruiul Roșu”, situat în raza localității Izvoarele, au fost identificați 5 tumuli, cercetările arheologice descoperind ceramică cu decor specific culturii Coțofeni⁴. Această necropolă tumulară a fost considerată printre cele mai timpurii de acest fel din zona Aiudului, fiind atribuită etapei Coțofeni III⁵.

1 P. Roman, *Cultura Coțofeni*, Editura Academiei Republicii Socialiste România, București, 1976, p. 81; H. Ciugudean, *Eneoliticul final în Transilvania și Banat: Cultura Coțofeni* (în continuare se va cita: *Eneoliticul final...*), Editura Mirton, Timișoara, 2000, p. 68.

2 H. Ciugudean, *Noi descoperiri arheologice pe teritoriul județului Alba*, în *Apulum*, 16, 1978, p. 50; V. Moga, H. Ciugudean (red.), *Repertoriul arheologic al județului Alba*, Bibliotheca Musei Apulensis II, Alba Iulia, 1995, pp. 82-83.

3 Vezi supra nota 2.

4 H. Ciugudean, *Noi contribuții la cercetarea necropolelor tumulare din munții Trascăului și ai Bedeleului*, în *ActaMN*, XIV, 1977, pp. 50, 53-54, fig. 9.

5 N. Vlăsa, M. Takács, Gh. Lazarovici, *Mormintele tumulare din Banat și Transilvania*, în *ActaMN*, XXII-XXIII, 1985-1986, p. 63.